

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

The Study of The Academic Leadership Director in School under The Office
of Suphanburi Primary Educational Service Area 3

ปนัดดา สาระคำ¹, ไกรวิชญ์ ดีเอม², ธีรพจน์ แบนเนียน³

Panadda Sarakum¹, Kraiwit Dee-aim², Teerapod Naebnean³

Corresponding Author E-mail: Panadda.sar@nsru.ac.th

Received: 2023-02-08; Revised: 2023-03-10; Accepted: 2023-03-16

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีความเที่ยง 0.782 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ สมมติฐานโดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe ผลการศึกษา พบว่า

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.28) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีภาวะผู้นำสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.41) และด้านที่มีภาวะผู้นำต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.46) และ 2) ผลการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาด สถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จำนวน 2 คู่ คือ ครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษา ขนาดใหญ่

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purpose of this study is to study and compare the level of academic leadership of director in schools under the office of Suphanburi primary educational service area 3 according to teacher opinions which are classified by education levels, working experience and size of schools. The samples of this study are two hundred and eighty-six people. Instrument of this study is level of academic leadership of director in schools under the office of Suphanburi primary educational service area 3 survey which has 0.78 reliability. Data was analyzed by mean, standard deviation, hypothesis T-testing, one-way ANOVA and Scheffe's test. The results of this study are as follows.

1) the level of academic leadership of director in schools under the office of Suphanburi primary educational service area 3 is in high level ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.28). When considered in each part, the highest academic leadership part is course development and class management ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47). The second highest part is research and innovation development ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.47). The lowest academic leadership part is network building ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.46). and 2) There is no different in the comparison of the level of academic leadership of director in schools under the office of Suphanburi primary educational service area 3 according to teacher opinions which are classified by education levels and working experience. Therefore, the hypothesis was rejected. In the size of schools. part, there is difference at statistical significance level 0.05. It was in accordance with the research hypothesis that was set for 2 pairs, namely teachers in small schools and medium schools. and teachers in medium and large educational institutions

Keywords: Academic Leadership, Schools Director

บทนำ

การจัดการศึกษามีความมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 19) นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยเร่งสร้างสถานศึกษาปลอดภัยเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการวางมาตรการด้านความปลอดภัยให้นักเรียนครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาคือมีการจัดทำพัฒนากรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรฐานสมรรถนะ) เพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาค (กระทรวงศึกษาธิการ. 2565: 2)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้งานมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญ ในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพราะผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียว ไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จได้จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ. 2563: 13) จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำสถานศึกษาดำเนินการไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามทิศทางที่ถูกต้อง ผู้นำทางวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการนำสถานศึกษา (สมุทร ชำนาญ. 2559: 22)

จากรายงานการทดสอบเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (RT) การทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT) และสุดท้ายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-net) จากผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 6 ทำให้เห็นว่านักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับประเทศและต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ และจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้สาธารณชนรับทราบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3.2564)

จากปัญหา และความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น โดยชุมชน สถานศึกษา และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 125 แห่ง จำนวนครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ทั้งที่เป็นข้าราชการและอัตราจ้างประเภทต่าง ๆ รวมกันทั้งสิ้น จำนวน 1,025 คน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและรักษาการฯ จำนวน 125 คน ข้าราชการครู จำนวน 900 คน (งานข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. 2565: 6) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน ต่ำกว่าระดับทุกรายวิชา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (โรงเรียนขยายโอกาส) ปีการศึกษา 2562 – 2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 – 2563 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 – 2563 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. 2564: 22-24)

ทั้งนี้ ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและระดับคุณภาพ สถานศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 125 แห่ง พบว่า มาตรฐานที่ 1 มีสัดส่วนได้ระดับคุณภาพยอดเยี่ยมสูงสุด จำนวน 41 แห่ง (ร้อยละ 32.80) มาตรฐานที่ 2 มีสัดส่วนได้ระดับคุณภาพยอดเยี่ยมสูงสุดจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 12.00) และ มาตรฐานที่ 3 มีสัดส่วนได้ระดับคุณภาพยอดเยี่ยมสูงสุด จำนวน 32 แห่ง (ร้อยละ 25.60) และภาพรวมของสถานศึกษา มีสัดส่วนได้ระดับคุณภาพยอดเยี่ยมสูงสุด จำนวน 88 แห่ง (ร้อยละ 23.47) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. 2564: 35-37)

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2560: 16) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเรียกว่า กลุ่มบุคคล โดยมีผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จัดสภาพแวดล้อมขององค์กรให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ชี้แนะแนวทางให้สมาชิกองค์กรร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรโดยมีเทคนิค และวิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

จิตติมา อัครอิติพิงศ์ (2561: 1478) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปสำหรับการดำเนินการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้นักเรียนมีความเจริญ

งอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ จิตใจ สังคม มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีที่มีคุณธรรมเพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่ดีและมีความสุขในอนาคต ตามมาตรฐานและความต้องการของชุมชน

สุนิสา มุ้ยจีน (2563: 13) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการที่เป็นระบบและขั้นตอน นำไปปรับใช้กับการจัดการสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการของชุมชน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำคอยสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ผลักดัน และกระตุ้นให้บุคลากรทำงานตามระบบและขั้นตอนที่วางไว้ มีการประเมินผลและสะท้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ นำผลที่ได้มาพัฒนากระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภารดี อนันต์นาวิ (2560: 77) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้นำ เป็นที่ยอมรับจากบุคคลในกลุ่ม มีอิทธิพล มีอำนาจ มีความสามารถชักจูง ประสานและช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2559: 188-190) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ชี้นำส่งเสริม สนับสนุนและโน้มน้าวใจข้าราชการครู ให้เกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

สุนิสา มุ้ยจีน (2563: 13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษา ซึ่งสามารถบริหารจัดการให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการภาวะผู้นำทางวิชาการจึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะสามารถนำคณะครูและนักเรียนสู่การเป็นเลิศด้านวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพและเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

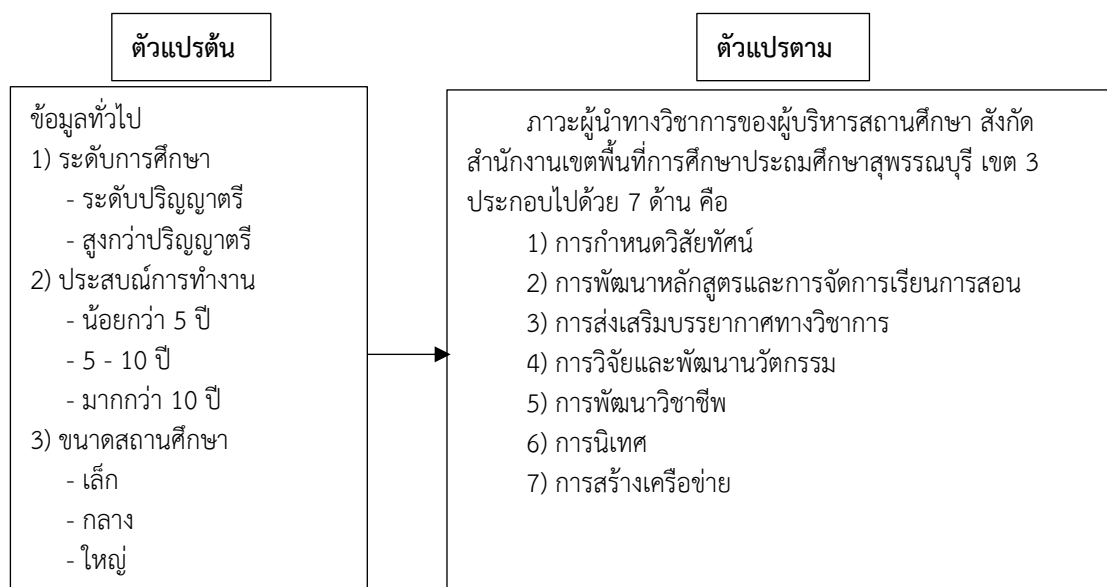
ผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากการศึกษาเอกสารวิชาการ งานวิจัย และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารวิชาการ งานวิจัย และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และสรุปดังตารางที่

จากการสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี 11 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความถี่ของตัวแปรสรุปได้ความถี่สูงจำนวน 9 ขึ้นไป ซึ่งมี 7 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การกำหนดวิสัยทัศน์
- 2) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ
- 4) การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม
- 5) การพัฒนาวิชาชีพ
- 6) การนิเทศการศึกษา
- 7) การสร้างเครือข่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูจำนวน 900 คน จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 125 แห่ง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 286 คน จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 125 แห่ง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางทาร์โย ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น .05

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษาของครู และประสบการณ์ทำงานของครู ขนาดสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มี 7 ด้าน

การสร้างและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถามและแบบสอบถาม

3. ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 49 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหาของ การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ให้มีความถูกต้องและชัดเจน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน
6. หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา
7. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.67
8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ ขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) โดยมีค่า Try out เท่ากับ 0.78
9. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบและนำ แบบสอบถามไปเก็บข้อมูล

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาจัดส่งหนังสือทาง Smart Office ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และขอความอนุเคราะห์ให้คณะครูทำ แบบสอบถามผ่านทาง Google Form โดยใช้วิธีการจัดส่งผ่านทาง Smart Office จำนวน 286 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 18 - 22 กรกฎาคม 2565 ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 286 ฉบับ ครบถ้วนตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์
3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำ ข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับในแบบสอบถาม ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ข้อมูลที่ได้ให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักรายข้อบันทึกในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ SPSS
3. นำผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557: 336) ดังนี้
  - 4.50 - 5.00 หมายความว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมากที่สุด
  - 3.50 - 4.49 หมายความว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมาก
  - 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับปานกลาง
  - 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับน้อย
  - 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด
4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, $SD.=0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, $SD.=0.47$) รองลงมา คือ ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $SD.=0.41$) และระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$, $SD.=0.28$) ตามลำดับ โดยมีผลสรุปแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, $SD.=0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อที่จะกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $SD.=0.76$) รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $SD.=0.77$) และระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, $SD.=0.72$)

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, $SD.=0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$, $SD.=0.63$) รองลงมา คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, $SD.=0.74$) และระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารกำกับติดตามการนำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, $SD.=0.82$)

1.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, $SD.=0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงามสะอาด ปลอดภัย และเป็นระเบียบเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $SD.=0.67$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุน การเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, $SD.=0.63$) และระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนจัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, $SD.=0.66$)

1.4 ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $SD.=0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่งานวิจัยต่อสาธารณชนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $SD.=0.71$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมอบรางวัลให้แก่ครูที่ได้ทำการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, $SD.=0.69$) และมีระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปี การศึกษาละ 1 เรื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, $SD.=0.78$)

1.5 ด้านการพัฒนาวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, $SD.=0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, $SD.=0.64$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางานหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $SD.=0.63$) และระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, $SD.=0.64$)

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$, $SD.=0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารวางแผนการนิเทศร่วมกับครูเพื่อพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $SD.=0.76$) รองลงมา คือ ผู้บริหารเยี่ยมห้องเรียนและสังเกตการสอนของครูอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, $SD.=0.79$) และมีระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารนำผลที่ได้จากการนิเทศการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาครูและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, $SD.=0.72$)

1.7 ด้านการสร้างเครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$, $S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $S.D. = 0.76$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, $S.D. = 0.76$) และระดับภาวะผู้นำต่ำสุด คือ ผู้บริหารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบเป็นประจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$, $S.D. = 0.72$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาพบว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาวิชาชีพ และการนิเทศการศึกษา จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe มาพิจารณารายคู่พบว่า

2.3.1 สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการพัฒนาวิชาชีพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.3 สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็น ในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก แต่มีอยู่ 2 ด้านที่มีภาพรวมรายด้านมากที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตินา เสนาฤทธิ์ (2560) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่มาก 2 ลำดับ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการวัดประเมินผล

1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุดคือ ผู้บริหารประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อที่จะกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริยาภรณ์ พรหมมี (2559) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนเนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้โรงเรียนได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

1.2 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุด คือ ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนว่าหลักสูตรมีการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารมีการวางแผนหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

1.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานของตนเองเข้ามาเรียนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชิน ประสานพันธ์ (2564) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ

1.4 ด้านการวิจัยและนวัตกรรม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่งานวิจัยต่อสาธารณชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้การส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยของครูให้ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา สุระคำ (2562) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและการทำงานเป็นทีมของครูและการสร้างเครือข่ายกับชุมชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บาลกีส กาษา (2560) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรบิ้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร เพราะการที่ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาตรงตาม ความต้องการนั้นจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ และสามารถพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางานหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารวางแผนการนิเทศร่วมกับครูเพื่อพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตระถึงความสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาโดยการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเป็นการสังเกตการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารจะมีการสังเกตการณ์สอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ

1.7 ด้านการสร้างเครือข่าย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาจะอยู่ไม่ได้

โดยสมบูรณ์ถ้าไม่มีผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย กาญจนา สุระคำ (2562) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการวิจัยและพัฒนาวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนและการทำงานเป็นทีมของครูและการสร้างเครือข่ายกับชุมชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาพบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาที่มากกว่า อาจจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารที่มากกว่า ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้แม่นยำกว่า มองคนให้เหมาะสมกับงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทธิรัตน์ บรรจงงาม (2559) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของอายุ ซึ่งเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงานที่จะมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญพา พรหมณะ (2559) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขนาดสถานศึกษาอาจจะมีผลให้งบประมาณในการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งส่งผลกระทบต่อส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การพัฒนาวิชาชีพ และการนิเทศการศึกษา เพราะทั้ง 3 ด้านล้วนแล้วแต่ต้องการงบประมาณในการสนับสนุนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุจฤทัย โยนอก (2559) ศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่าเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและด้านการกำหนดนิยาม พันธกิจ แดกแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการสร้างเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบเป็นประจำ เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงกิจกรรมภายในสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

1.2 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป

1.3 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารนำผลที่ได้จากการนิเทศการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาครูและ พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนในครั้งถัดไป

1.4 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารส่งเสริมครูสนับสนุนจัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย เพื่อการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
- 2.2 ควรศึกษาทักษะการบริหารงานด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
- 2.3 ควรศึกษาแนวทางด้านการวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2565). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กาญจนา สุระคำ (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิตติมา อัครจิตพิงค์. (2561). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 20(1): 99 – 107.
- จริยาภรณ์ พรหมมี (2559). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ดุจดัทธย โยชนอก (2559). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตินา เสนาสุทธิ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บาลีส กาษา (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญพา พรหมณะ (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2563). ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิทรรัตน์ บรรจงงาม. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2560). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด.
- สุชิน ประสานพันธ์ (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สุนิสา มัยจัน. (2563). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สมุทร ชำนาญ. (2559). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้: มุมมองใหม่ของภาวะผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา, 3(1): 22.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564. สุพรรณบุรี: อัดสำเนา.
- _____. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564. สุพรรณบุรี: อัดสำเนา.